

Handläggare
Sofia Svensson
Telefon: 0850826732

Remiss av Boverkets rapport Utveckling av regler om klimatdeklaration av byggnader

Kontorsyttrande

Sammanfattning

Kontoret anser att rapporten är välarbetad och tydlig i sina förslag gällande utvecklingen av regler för klimatdeklarationer av byggnader. Det är positivt att fler byggnadsdelar inkluderas jämfört med lagförslaget från och med 2022. Dock kommer sannolikt vissa byggherrar stå oförberedda och i och med att gränsvärdena ska vara skarpa redan från 2027, men beräknade värden mellan 2022-2026 är baserade på färre byggnadsdelar.

Eftersom gränsvärdena som sätts ska gälla ”nästan alla byggnader” undrar kontoret om hänsyn kommer att tas till speciella, mer sällan förekommande byggnadstyper. Kontoret föreslår att kravet på klimatdeklarationer kvarstår men att undantag gällande gränsvärden kan göras initialt.

De kostnadsökningar som presenteras under konsekvenser för fastighetsägare och byggherrar gäller även kommuner då även de äger och bygger fastigheter. Det perspektivet bör belysas. Kontoret vill även framföra att det saknas konsekvensutredning gällande eventuella ökade kostnader som kan drabba byggnaders ägare och byggherrar i och med införandet av gränsvärden.

Förslaget att utforma ett stödsystem för framtagning av EPDer rekommenderas starkt av kontoret. Detta för att inte hämma utveckling av innovation och alternativa mindre klimatpåverkande material.

Kontoret önskar även framhålla problematiken med att gränsvärden sätts för enbart byggskedet, då risk för suboptimering föreligger. Rapporten hanterar frågan kortfattat, ingen lösning presenteras och risken bedöms som liten. Kontoret ställer sig frågande till denna bedömning. Däremot anser kontoret att avgränsningen till enbart

byggskedet gällande gränsvärdena är nödvändigt i och med att de är mer verifierbara och grundar sig i beräkningar och inte antaganden. Att kontinuerligt utvärdera eventuella konsekvenser är av största vikt i just detta avseende.

Gällande schabloner önskar kontoret en precisering av omfattning beträffande punkt två: "...schablonvärden som täcker hela byggdelen" samt syftet med denna schablon. Även förslaget som avser schablondata för installationer ställer sig kontoret frågande till, då installationer kan stå för en stor klimatpåverkan. Ett klagörande gällande skillnaden mellan generiska data och schablonvärden efterfrågas också.

Att rapporten enbart gäller nybyggnation framgår i hela rapporten, med undantaget avsnittet gällande tillsynens omfattning. Där går att läsa "vid nybyggnad och tillbyggnad". Detta borde klargöras.

För tydlighetens skull föreslår kontoret att rapporten väljer att endast använda ett av begreppen "fast inredning" och "rumskompletteringar".

Slutligen vill kontoret framföra att rapportens i sin helhet bedöms som professionellt utförd och att resultatet med största sannolikhet kommer att minska klimatpåverkan från byggnaders uppförande väsentligt.

Bakgrund

Regeringen har i promemorian Ds 2020:4 Klimatdeklaration för byggnader lagt ett lagförslag om klimatdeklaration av byggnader planeras att införas i januari 2022. Regeringens lagförslag är avgränsat till att utsläpp ska redovisas för byggskedet exklusive vissa byggnadsdelar. Boverket har fått i uppdrag att ta fram en plan för utveckling av reglerna för klimatdeklarationer för att omfatta hela livscykeln samt att sätta gränsvärden för klimatpåverkan.

I rapporten lämnas förslag på nya regler gällande ett gränsvärde för klimatutsläpp från byggande, förslag på tillkommande byggnadsdelar som ska rymmas under gränsvärdena samt förslag på utökade krav på redovisning av klimatpåverkan från en byggnad vid uppförande jämfört med regler från år 2022.

Kontorets synpunkter

Kontoret anser att rapporten är välarbetad och tydlig i sina förslag gällande utvecklingen av regler för klimatdeklarationer av byggnader. Det är positivt att fler byggnadsdelar inkluderas jämfört

med lagförslaget från 2022. Detta framför allt då det visat sig att installationer kan stå för en betydande del av byggnadens klimatpåverkan. Kontoret vill dock påtala betydelsen av att dessa beräkningar kommer att ha en annan omfattning än de klimatdeklarationer som kommer att genomföras mellan 2022 och 2027. Detta medföljer att inte alla verksamheter kommer att ha kunskaper och underlag som visar vad värdena blir inklusive de tillkommande byggnadsdelarna förrän efter att gränsvärdena införs 2027. Även om Boverket gör parallella beräkningar, med schabloner för de tillkommande byggdelarna och på så sätt kan arbeta fram lämpliga gränsvärden, så kommer troligtvis många byggherrar stå oförberedda och riskera kännbar ekonomisk sanktion som föreslås i rapporten. Detta i och med att gränsvärdena ska vara skarpa redan från 2027.

Kontoret anser att förslagen om att de kontinuerligt skärpta kraven alltid ska föregås av cirka tre års utvärdering, för att effekter och konsekvenser av reglerna ska belysas och påverka förändringar och skärpningar av gränsvärden, är mycket positivt. Detta då kontoret dessutom förmodar att det kommer att saknas tillräckligt mycket underlag gällande mer sällan förekommande typer av byggnader.

När det gäller just byggnader som uppförs mer sällan så ställer sig kontoret frågande till att gränsvärden kommer att sättas differentierat för endast småhus, flerbostadshus samt lokaler. Eftersom gränsvärdena som sätts ska gälla ”nästan alla byggnader” undrar kontoret om hänsyn kommer att tas till speciella byggnadstyper som skiljer sig betydande i utformandet, exempelvis i form av klimatpåverkande installationer, och på så sätt eventuellt har en avvikande klimatpåverkan jämfört med relativt homogena byggnadstyper. Rapporten tar upp detta dilemma men presenterar inget förslag i de fall det inte kommer att finnas referensbyggnader att tillgå. Inga förslag på undantag gällande gränsvärden förekommer. Kontoret föreslår att kravet på klimatdeklarationer kvarstår men att undantag kan göras gällande just gränsvärden. Åtminstone under den period som krävs för att få fram mer underlag. Efter det torde det vara klart om det finns ett behov av att differentiera gränsvärdena ytterligare eller om den speciella byggnadstypen kan ingå i kategorin lokaler.

Fastighetskontoret
Utvecklingsavdelningen

Hantverkargatan 2
Box 8312
104 20 Stockholm
Växel 08-508 270 00
Fax 08-508 27 070
fastighetskontoret@stockholm.se
stockholm.se

Kontoret ställer sig positiv till slutsatserna om att enkelheten har prioriterats i förslaget till färdplan, då regelförändringar skapar onödiga administrativa kostnader samt kräver förändringar i arbetssätt samt inte minst på grund av att beräkningarna inte blir

jämförbara om omfattning, avgränsning och beräkningsmetod ändras.

En mindre anmärkning på de konsekvenser som presenteras gällande kommunerna är att det föreligger kostnadsökningar för kommunerna i sin roll som fastighetsägare och byggherrar. Det perspektivet bör noteras under konsekvenser för kommuner.

Kontoret vill även framföra att det saknas konsekvensutredning gällande eventuella ökade kostnader som kan drabba byggherrar i och med införandet av gränsvärden. Det är endast konsekvenser kopplade till den ökade omfattningen på vad klimatdeklarationen ska innehålla år 2027 jämfört med 2022 som redogörs för. Inte heller under redogörelsen för konsekvenser för byggnaders ägare diskuteras eventuella kostnadsökningar. Krav på lägre klimatpåverkan för byggnaderna, 20-30 % lägre än ett referensvärde, torde vara kostnadsdrivande för byggherrar och/eller fastighetsägare då byggprodukter med lägre klimatpåverkan kan antas vara dyrare under ett visst antal år.

Vidare vill kontoret betona vikten av att krav på EPDer från 2027 inte ska hämma utveckling av innovation och alternativa mindre klimatpåverkande material på nya och mindre företag med begränsade resurser för framtagande av EPDer. Att utforma ett stödsystem, som Boverket föreslår, är ett bra förslag.

Kontoret önskar även framhålla problematiken med att gränsvärden sätts för enbart byggskedet, då risk för suboptimering föreligger. Exempelvis kan ett byggnadsmaterial med låga utsläpp men kortare livslängd premieras för att klara gränsvärden, men slutresultatet bli en större klimatpåverkan totalt sätt. Detsamma gäller installationer som har låga utsläpp i tillverkningsskedet men kortare livslängd och/eller högre energianvändning i drift. En av rapportens identifierade konsekvenser är även att solcellsanläggningar belastar klimatdeklarationerna negativt i och med att driftsenergi (modul B6) ej ingår i gränsvärdet. Ingen lösning på detta presenteras. Rapporten hanterar frågan om suboptimering relativt kortfattat, och risken för suboptimering bedöms som liten. Kontoret ställer sig lite frågande till denna bedömning. Däremot anser kontoret att avgränsningen till enbart byggskedet gällande gränsvärdena är nödvändigt i och med att de är mer verifierbara och grundar sig i beräkningar och inte antaganden om framtiden som kan slå mycket olika beroende på vem det är som utför livscykelberäkningarna. Kontoret anser, i likhet med Boverket, att avgränsningen kan motiveras med att byggskedet står för så stor del av byggnadens

totala klimatpåverkan samt att det skedet kan mätas och verifieras vilket är av högsta betydelse för syftet med gränsvärden. Att kontinuerligt utvärdera eventuella konsekvenser i form av suboptimering och andra negativa konsekvenser är, som Boverket också framhåller, av största vikt.

När det gäller framtagning av schabloner, önskar kontoret en precisering gällande punkt två: "...schablonvärden som täcker hela byggdelen". Vilka moduler av ses? Vidare undrar kontoret vad syftet med denna schablon är. Om tanken är att det ska kunna användas som generiskt värde, faller ju hela syftet med att göra en klimatdeklaration samt att klara gränsvärden. Att ta fram schabloner för delar som är svåra att beräkna och/eller inte har så stor klimatpåverkan är klokt. Kontoret anser att omfattning samt syfte med att ta fram schablon för "hela byggdelen" bör framgå.

Boverkets förslag gällande schablondata för installationer ställer sig kontoret frågande till. Visserligen är det bra att förenkla beräkningarna men i och med att installationer kan stå för en stor klimatpåverkan bör inte dessa ges ett schablonvärde och på så sätt kanske hämma mindre klimatpåverkande installationer. Om schablonvärden tas fram för installationer bör det i sådana fall differentieras för olika typer av installationer.

Att rapporten enbart gäller nybyggnation framgår i hela rapporten, med undantaget avsnittet gällande tillsynens omfattning. Där går att läsa "vid nybyggnad och tillbyggnad". Att utskriva "tillbyggnad" i detta avsnitt och ej i andra delar av rapporten leder lätt till ifrågasättande om vad som omfattas och inte i kommande regler gällande klimatdeklarationer och gränsvärden. Detta borde klargöras.

En generell kommentar till rapporten är att det inte är tydligt vad som är skillnaden mellan generiska data och schablonvärden.

För tydlighetens skull föreslår kontoret att rapporten väljer att endast använda ett av begreppen "fast inredning" och "rumskompletteringar". De används i samma syfte men begreppen blandas, varför det blir inkonsekvent samt kan skapa förvirring gällande omfattning beträffande tillkommande byggnadsdelar efter 2027.

Slutligen vill kontoret framföra att rapportens i sin helhet bedöms som professionellt framtagen och presenterad med lättförståeliga

förslag som med största sannolikhet kommer att minska klimatpåverkan från byggnaders uppförande väsentligt.

Fastighetskontoret
Utvecklingsavdelningen

Hantverkargatan 2
Box 8312
104 20 Stockholm
Växel 08-508 270 00
Fax 08-508 27 070
fastighetskontoret@stockholm.se
stockholm.se